

het bezit van Maastricht hen, door den, van wege de conferentie, aan hen opgedrongen wapenstilstand, uit de handen was gespeeld — van welks bezitneming zij zich verzekerd hielden — waarom het ook het langste was blijven weigeren, om dien wapenstilstand na te komen. Toen hetzelve, in 1831, het grootste aantal geregelde troepen in hunne gelederen telde, werd deszelfs toon nog hooger. Van dat oogenblik af, sprak hetzelve niet dan van het vermeesteren van het vijandelijk grondgebied, en van de Hollanders in hunne moerassen terug te drijven.

Daar nu de toon en het voorkomen van windbrekerij (*airs de rodomonts*) aan niemand bevalt, en dit in het algemeen het geval met de Belgen, maar voornamelijk met het meergenoemd leger was, zoo werd deszelfs *schandelijke vlugt*, zonder ongevoelen, ja zelfs door hunne buurlieden, de bewoners der Rijn-gewesten, met genoegen gezien. Zij maakten op dit onderwerp onderscheidene spotprenten, welke allen ten bewijs strekten, van hunne geringe gunstige gestemdheid, voor de Belgen.

Deze stemming, men behoeft het zich hier niet te verbergen, was die van een groot gedeelte der Duitschers. Zooveel overeenstemmend gevoel de fransche omwenteling in 1830 bij hen had opgewekt, — een bijna even groot tegenovergesteld gevoel had die van België bij hen te weeg gebracht. Het was, omdat de oorzaken, die tot de eerste aanleiding gaven, een ieder onwederstaanbaar en sprekend in de oogen waren gevallen, en dat die der tweede, door de menigte onopgemerkt, alleen door een gering getal aandachtige toeschouwers der gebeurtenissen, waren duidelijk geworden.

(Het vervolg hierna.)

VESTINGEN EN VESTINGDIENST.

Tweede gedeelte.

Eene andere dwaling, met de eerste naauw verbonden, ja welligt uit deze voortvloeiend, is, dat er over het algemeen, onder de militairen te weinig prijs gesteld wordt op het deeluitmaken van de bezetting eener vesting. Wanneer men de redenering der meeste krijgslieden, over dit onderwerp, als maatstaf ter beoordeeling moest aannemen, dan zoude men al zeer ligt in het denkbeeld komen, dat aan het leger te velde een' veel hooger rang dan aan de verdedigers der vestingen toekwam. Niemand, der zake kundig, zal het ontkennen: velen, die met geestdrift naar het mobiele leger zouden zijn heengesneld, trokken schoorvoetende de poorten eener vesting binnen, even als of de diensten op schans en wal, aan het Vaderland bewezen, van minder gehalte waren, dan die, waartoe men in het kantonnement of op de voorposten geroepen was.

Ook van deze dwaling is de oorsprong grootendeels in eene ondoordachte raadpleging der krijgsgeschiedenis, en in enkele misslagen van een' der grootste (zoo niet den

grootsten) Veldheeren van onzen tijd te zoeken. Het eerste, omdat men of voorbij zag, of vergat het aandeel, hetwelk de vestings-krijg in den oorlog vervulde, en den invloed eener heldhaftige vesting-verdediging op den gang der overige krijgs-operatiën. Het denkbeeld, dat het roemvoller was eenen veldslag te winnen dan eene vesting tot het uiterste te verdedigen (omdat van den eersten de gevolgen meer dadelijk in het oog vielen dan van de laatste) had algemeen wortel gevat; en terwijl men zich alle moeiten gaf, om tot de geringste bijzonderheden van eene schermutseling te kennen, was het reeds veel, wanneer men van eenige goed verdedigde sterke plaatsen de namen in het geheugen opteekende. Even als of een gevaar van eenige uren, hoogstens weinige dagen, grooter was dan dat, hetwelk weken en maanden onafgebroken voortduurde!

Het was, ook hier, niet de geschiedenis zelve, welke aanleiding tot deze dwalingen gaf. Zij had op menige bladzijde vesting-verdedigingen onder de doorluchtigste wapenfeiten opgeteekend; en aan de dappere kommandanten eene eere toegekend, gelijkstaande met die der aanvoerders in eenen zegevierenden veldslag. Velen echter van die beweerden hunne kennis uit de geschiedenis te willen putten, sloegen die bladzijden over: zoo zeer had ook hier het meer schitterende een overwigt boven het minder in het oog vallende, ofschoon even nuttige, verkregen!

Als een der oorzaken dezer geringere schatting gaven wij ook op: eenige misslagen van eenen grooten veldheer. Het moet stellig als een misslag aangemerkt worden, dat men, bij de samenstelling der bezettingen van vele vestingen, in de nieuwere oorlogen, zoo weinig acht sloeg op de fysieke en morele kracht der troepen. Veelal werd de aanvulling der bezettingen tot het laatste oogenblik uitgesteld; veelal bestonden deze bezettingen uit die gedeelten van het leger, welke het meest in eenen veldslag geleden hadden, uit vele zieken, gekwetsten en afgematte manschappen, die de verdedigers eerder verzwakten dan versterkten. (1). Veeltijds waren die bezettingen ook zamengesteld uit soldaten van onderscheidene natiën; en schoon er voorbeelden zijn, dat zulks geen' merkbaar nadeeligen invloed op de verdediging had (zie o. a. *Dantzic* in 1813), is het niet te ontkennen, dat, in het algemeen, eene dergelijke samenstelling niet in het belang der verdediging is, en men, alle deze omstandigheden in aanmerking genomen, zich niet verwonderen moet, dat zoo vele vestingen zich kort hebben verdedigd, maar veeleer

(1) DELPRAT, verhandeling over de vorderingen in den aanval en de verdediging, bl. 273.

dat de verdedigingen nog eenige dagen zijn gerekt geworden. (1).

Deze, en wellicht nog andere oorzaken, waaromtrent wij hier in geene beschouwingen zullen treden, hebben bestaande vooroordeelen meer en meer voedsel gegeven; en wanneer men niet geheel vreemdeling is in de nog heerschende denkwijze, moet men erkennen, dat deze, in dit opzigt, verre is van billijk te zijn. Veel wordt dat dwaalbegrip versterkt, van eene zijde, waarvan zulks het minste verwacht zoude worden, en waar juist het belang om het tegenovergestelde te bewerken het meeste bestaat. Maar zulks belet niet, dat dwaling dwaling blijft, ofschoon ook door een gezag, hetwelk men eerbiedigen moet, geheiligd.

Sommigen zijn van gedachte, dat tot de vestingdienst minder fysieke krachten, en eene mindere activiteit dan tot de dienst bij het leger te velde vereischt worden, aan eerstgemelde dienst meer of min het denkbeeld van invalidenschap verbindende. Deze hebben voorzeker nooit de dienst binnen eene vesting gadegeslagen; daar reeds een oppervlakkige blik genoeg geweest zoude zijn, hen van gedachten te doen veranderen. De tegenwoordige tijden kunnen mede daarvan ten bewijze strekken. Men hebbe slechts te zien, wat er door Artillerie en Genie in de grensvestingen van dezen staat verrigt is, slechts voor eenige dagen de verrigtingen der Infanterie en andere wapens binnen die vestingen en derzelve omtrek, gade te slaan, om zich te overtuigen, dat vestingdienst althans geene mindere werkdadigheid dan de dienst bij het te veld staande leger vereischt.

Indien de vergelijking van vestingdienst met dienst bij het mobiele leger eenige weinige punten van verschil oplevert, dan is dit verschil niet in het meerder of minder nuttige of eervolle, maar in het meerder of minder aangename gelegen. Maar zoo de balans in dat opzigt al ten voordeele van de dienst bij het te velde zijnde leger overhelt, kan dit niet anders dan de betrekkelijke waarde der vestingdienst verhoogen.

In eenen Staat als de onze is het vooral van belang, dat men van deze waarheid overtuigd zij, en dat men niet met eene zekere geringschatting een der voornaamste, zoo niet de allervoornaamste middelen, ter handhaving onzer onafhankelijkheid beschouwe; maar integendeel, zoowel door het bestrijden der te dezen aanzien gevestigde dwalingen, als door het meer huldigen en beloonen

van diensten, binnen de vestingen aan den lande bewezen, openlijk erkenne, dat het vaderland in deze vege omstandigheden, niets minder verplicht is aan hen, die deze vestingen, ten deele ontmanteld, in hechte bolwerken tegen den overmoed des vijands hervormden, dan aan hen, die denzelfden vijand in het open veld, met even veel roem als geluk bestreden.

Verscheidenheden.

Volgens een particulier schrijven uit Berlijn, zoude bij de onlangs plaats gehad hebben de bevorderingen bij het Pruissische leger, de ouderdom in dienst, in zoo verre niet in aanmerking zijn gekomen, als dáár, waar dezelve met de noodige vereischten en kundigheden gepaard ging. Deze bevorderingen, waarbij een derde gedeelte der hoofdbedieningen bij het leger zijn veranderd, werden algemeen te Berlijn toegejuicht.

BRIEFWISSELING.

De *Militaire Spectator* heeft ontvangen een uitvoerig artikel, betreffende de geneeskundige dienst en de Elèves bij 's Rijks hospitaal met het opschrift: *de waarheid moet gezegd en zal gehoord worden.*

De *Spectator* met deze woorden, onder zekere bepalingen, instemmende, is echter met het bedoelde onderwerp zelf te weinig bekend om over de al- of niet gegrondheid der gemaakte aanmerkingen te kunnen oordeelen, of zich voor deze verantwoordelijk te stellen. Indien de schrijver van dat artikel, zich een opregt vriend des *Vaderlands* noemende, zich met die verantwoordelijkheid belasten, en aan den *Militairen Spectator* nader bekend maken wil, zal aan zijne mededeelingen in een der eerste nummers van dit Tijdschrift eene plaats ingeruimd worden.

De brief van een oud officier kan niet door ons geplaatst worden; alleen de aanhef van denzelfden is van eenig algemeen belang; doch ook wij waren reeds bedacht, om dat onderwerp, wanneer het tijd zal zijn, te behandelen. Het overige gedeelte is, zonder dat de man, die bedoeld is, wordt aangewezen, te bijtend scherp, en zoo het ons voorkomt, zonder doel.

De Spectator.

(1) DELPRAT t. a. p.